

สรุปผลและเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 บทบาทในการพัฒนาภาค

มหาวิทยาลัยขอนแก่นนอกจากจะมีบทบาทตามหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทั่วไป คือทางการเรียนการสอนแล้ว ยังได้กระทำหน้าที่และบทบาทของมหาวิทยาลัยภูมิภาคได้แก่

การให้โอกาสทางการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นเปิดโอกาสให้นักเรียน ที่มีภูมิลำเนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้เข้าศึกษาโดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือกมากขึ้นทุกปี และยังให้ทุนแก่นักศึกษา 2 ปีสุดท้ายในภาคนี้ที่เลือกมหาวิทยาลัยขอนแก่นอันดับแรก ซึ่งเป็นการช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนดี แต่ยากจนได้เข้าเรียนในชั้นอุดมศึกษา ปรากฏว่าปัจจุบันนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยขอนแก่นร้อยละ 60 เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีนักศึกษา ที่ใช้สิทธิ์เรียนดีเข้าศึกษาประมาณร้อยละ 37 ของนักศึกษาทั้งหมด

การผลิตบัณฑิต บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีแนวโน้มว่าจะทำงานใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้นทุกปี บัณฑิตสาขาต่าง ๆ ทำงานในภาคนี้เป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น สาขาวิศวกรรมที่ครึ่งหนึ่งทำงานที่กรุงเทพฯ และทำงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ ร้อยละ 10 เท่านั้น

สำหรับความรู้ลึกและสภาพแวดล้อมเมื่อออกไปทำงาน ปรากฏว่าส่วนใหญ่ ประมาณ 4 ใน 5 ของบัณฑิตเหล่านี้ มีความภูมิใจในมหาวิทยาลัยขอนแก่น การทำงานเป็นที่ ยอมรับของนายจ้าง ผู้ร่วมงาน และชุมชนที่อาศัยอยู่

การเป็นศูนย์วิชาการของภาค ได้แก่ งานศึกษาริวิจัย และการบริการชุมชน ซึ่งงานวิจัยได้ดำเนินการวิจัยที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของภูมิภาค ได้แก่ การพัฒนา

แหล่งน้ำ การเกษตร ลู่ขนานมาย การศึกษาและสังคม ส่วนงานบริการชุมชนมีทั้งการดำเนินงานในมหาวิทยาลัยและออกไปปฏิบัติงานในพื้นที่ทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางวิศวกรรม การเกษตร การให้ความรู้ ลู่ศึกษาและสังคม เป็นต้น

จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นมีบทบาทในการพัฒนาภาคตามหน้าที่ของมหาวิทยาลัยทั่วไปและมหาวิทยาลัยภูมิภาค ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนในภาคได้เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้น ผลผลิตเกิดในสาขาที่ตรงกับความต้องการของภูมิภาค ดำเนินงานวิจัยและให้บริการชุมชนทางด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาและพัฒนาภาค นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมอีสาน เปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนของภาคได้มีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ตาม งานทางด้านบริการชุมชนก็ยังไม่ปรากฏหลักฐานว่าบริการไปมากนักเพียงใด

จากการทำหน้าที่ตามบทบาทดังกล่าว ทำให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาภาค กล่าวคือ เป็นการพัฒนาระชากรมนุษย์ ซึ่งจะเป็นผลไปถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยอัตโนมัติ และยังเป็นการสกัดกั้นการอพยพเข้ามาศึกษาของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพฯ นอกจากนี้การเป็นศูนย์วิชาการของภาค มหาวิทยาลัยได้ทำหน้าที่ประสานงานและให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ซึ่งผลทางอ้อมที่ตามมาคือการกระจายคนจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น อันได้แก่ อาจารย์ ข้าราชการ และนักวิชาการต่าง ๆ และในอนาคตเมื่อมหาวิทยาลัยพัฒนาเต็มที่ ก็จะทำหน้าที่และมีบทบาทมากขึ้นอีก

5.1.2 ความสัมพันธ์กับเมืองขอนแก่น

เนื่องจากสภาพที่ตั้งของมหาวิทยาลัยอยู่ไม่ห่างจากตัวเมืองมากนักและยังมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกอีกด้วย จากการศึกษาลักษณะประชากรมหาวิทยาลัยตามที่กล่าวมาแล้ว ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนทั้งสองแห่งนี้ โดยแยกพิจารณาได้ดังนี้

เมืองพี่มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งงานแห่งหนึ่งของเมือง เพราะปรากฏว่าผู้พักอาศัยในเมืองมาทำงานในมหาวิทยาลัยมาก นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังเป็นสถานศึกษาทั้งในระดับอุดมศึกษาและระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาของเมืองขอนแก่น เพราะ

เมื่อเทียบอัตราส่วนนักศึกษาจังหวัดขอนแก่นกับนักศึกษาที่มาจาก 15 จังหวัดของภาคนี้ ปรากฏว่าเป็นนักศึกษาของจังหวัดขอนแก่นมากที่สุด สำหรับโรงเรียนลัทธิมหาวิทยาลัทธิขอนแก่นมีนักเรียนที่พักอยู่ในเมืองมาเรียนที่โรงเรียนลัทธิมหาวิทยาลัทธิขอนแก่นเกือบ 3 ใน 4 ของนักเรียนทั้งหมดในโรงเรียนนี้ สำหรับการให้บริการทางการแพทย์โดยโรงพยาบาลศรีนครินทร์ แม้จะมีรศมีการให้บริการทั้งภาคก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ก็เป็นคนไข้จากจังหวัดขอนแก่นมากกว่าจังหวัดอื่น นอกจากนี้มหาวิทยาลัยมีบริเวณสนามกีฬาและที่พักผ่อนหย่อนใจกว้างขวางมาก ซึ่งใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของเมืองได้แห่งหนึ่ง

ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่าเมืองพิงมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นแหล่งงาน สถาบันวิชาการ การบริการทางการแพทย์ การศึกษา และสถานที่พักผ่อน ซึ่งในอนาคตเมื่อมหาวิทยาลัยพัฒนาเต็มที่แล้ว มหาวิทยาลัยจะยังคงมีความสำคัญต่อเมืองขอนแก่นมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยพิงเมือง มหาวิทยาลัยได้รับสาธารณูปโภค บริการสาธารณะ ตลอดจนแรงงานจากเมือง และจากการที่มหาวิทยาลัยไม่สามารถจัดหาที่พักให้แก่ผู้ทำงานกับมหาวิทยาลัยและนักศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้นเมืองจึงเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคลดังกล่าว ในอนาคตเมื่อมหาวิทยาลัยพัฒนาเต็มที่ได้โดยมีขนาดใหญ่กว่านี้ ซึ่งจะมีผู้ทำงานกับมหาวิทยาลัยและนักศึกษาเพิ่มขึ้น ความต้องการที่พักอาศัยในเมืองขอนแก่นก็จะมากยิ่งขึ้น

จากความสัมพันธ์ดังกล่าว ได้ส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเมืองขอนแก่น แม้ว่าระยะแรก (พ.ศ. 2505-2518) จะสรุปได้ไม่ชัดเจนว่า การขยายตัวของเมือง เป็นผลโดยตรงจากมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพราะในระหว่างนั้นเป็นช่วงเวลาซึ่งจังหวัดขอนแก่นได้รับการพัฒนาให้เป็นเมืองหลักและศูนย์กลางทางด้านต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม จากการที่มีการติดต่อกันระหว่างมหาวิทยาลัยกับเมืองดังที่กล่าวมาแล้ว ตลอดจนผลการสัมภาษณ์ร้านค้าในย่านการค้าได้แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนต่อการขยายตัวของเมือง ซึ่งจะส่งผลไปถึงอนาคตเมื่อมหาวิทยาลัยขยายตัวและพัฒนาเต็มทีในอีก 20 ปี นอกจากนี้การจ้างงานเพิ่มของมหาวิทยาลัยในอนาคตจะส่งผลกระทบไปถึงความต้องการที่พักอาศัยในเมือง และความต้องการการจ้างงานเพิ่มขึ้นของเมืองในสาขาต่าง ๆ ที่จะมาบริการประชากรมหาวิทยาลัยถึง

ประมาณ 1 ต่อ 4.5 ซึ่งจะส่งผลต่อไปถึงความต้องการด้านที่พักอาศัย บริการสาธารณสุข และอื่น ๆ ในเมืองอีกด้วย

สำหรับการให้บริการแก่สังคม โดยเฉพาะทางการแพทย์ในโครงการ ศูนย์แพทย์คำสตร์ แสดงให้เห็นแนวโน้มว่า ในอนาคตมหาวิทยาลัยขอนแก่นจะเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะให้บริการทางการแพทย์ที่ทันสมัยสำหรับ ประชากรในภูมิภาคนี้ และจะลดการเดินทางเข้ามาใช้บริการรักษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร อันเป็นการแบ่งเบาภาระของโรงพยาบาลในนครหลวงได้ทางหนึ่งด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 บทบาทในการพัฒนาภาค

(1) การให้โอกาสทางการศึกษา

เนื่องจากโอกาสในการเข้าศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเมื่อเทียบกับประชากรในภาคแล้ว นักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีโอกาสเข้าศึกษาต่อน้อยกว่าภาคอื่น ๆ ทั้งหมด¹ และแม้ว่ามหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เปิดโอกาสให้นักเรียนจากภาคนี้เข้าเรียนโดยการให้โควตาตั้งกล่าวมาแล้วก็ตาม แต่ปัจจุบันมีนักศึกษาที่เข้าศึกษาโดยใช้สิทธิ์อยู่เพียงร้อยละ 37.2 ของนักศึกษาทั้งหมด ฉะนั้นเพื่อเป็นการสนับสนุนให้มีการใช้สิทธิ์และมีนักเรียนจากภาคเข้าศึกษามากขึ้น มหาวิทยาลัยควรขยายโควตาให้มากขึ้น พร้อมทั้งสร้างสิ่งจูงใจโดยการให้สิทธิ์พิเศษ และกำหนดโครงการระยะยาวในการเปลี่ยนค่านิยมให้เข้าศึกษาที่มหาวิทยาลัยภูมิภาคแทนการแย่งกันเข้ามาศึกษาต่อยังมหาวิทยาลัยในนครหลวง ตลอดจนมาตรการเชิงบังคับเรื่องการกำหนดเขตที่ศึกษาตาม

¹ ลู่กางค์ สันทวานิชย์, "ข้อเสนอแนะด้านนโยบายการศึกษาที่พึงได้จากการวิจัย."

ภาคเช่นเดียวกับการกำหนดให้ศึกษาในโรงเรียนตามเขตที่มีภูมิสำเนาอยู่

(2) การผลิตบัณฑิต

เมื่อพิจารณาการผลิตบัณฑิตระหว่างสถาบันต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่าที่ผ่านมา มหาวิทยาลัยขอนแก่นได้ผลิตบัณฑิตมาแล้ว 13 รุ่น ในคณะต่าง ๆ ตามลำดับคือ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ แพทยศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งสาขาวิชาต่าง ๆ บางสาขาได้มีการผลิตบัณฑิตอยู่ในสถาบันอื่น ๆ ของภาคนี้อยู่แล้ว โดยเฉพาะทางด้านการศึกษา ได้มีการผลิตครู อาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม รวมทั้งวิทยาลัยครูซึ่งมีถึง 8 แห่ง ซึ่งเห็นได้ว่า เกิดความซ้ำซ้อนทางการผลิตทั้ง ๆ ที่ปัจจุบัน ครู อาจารย์ ก็ผลิตได้เกินกว่าเป้าหมายมากอยู่แล้ว (ตารางที่ 66) ทำให้ไม่มีงานทำและเป็นปัญหาอยู่ซึ่งรัฐบาลได้พยายามลดการผลิตบุคลากรทางด้านนี้¹ ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 มีนโยบายผลิตครู อาจารย์ ลดจำนวนลง โดยให้มหาวิทยาลัยประเภทไม่จำกัดรับ อันได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช รับเฉพาะครูประจำการ หรือผู้มีงานทำอยู่แล้วเท่านั้น เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพ ส่วนสถาบันฝึกหัดครูประเภทจำกัดรับในทุกสังกัด ก็ให้ลดปริมาณการผลิตครูสามัญลง แต่ให้หาทางเร่งผลิตครูวิชาชีพที่ยังขาดอยู่มาก² ขณะเดียวกันการพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังต้องการบุคลากรทางด้านเกษตร วิศวกรรมและสาธารณสุขอีกมาก และตามแผนพัฒนา

¹ กองวางแผนประชากรและกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การประมาณการข้อมูล กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน และความต้องการกำลังคน 2522-2529, หน้า 3, 27.

² กองแผนงานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี การพิจารณาวางแผนนโยบายการผลิตครู เมษายน 2524, หน้า 1-2.

การศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 ได้มีนโยบายให้ขยายการผลิตในสาขาที่เป็นความต้องการของภาค¹ ซึ่งมหาวิทยาลัยขอนแก่นก็ได้ดำเนินการอยู่แล้ว โดยในช่วงแผนพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 5 จะผลิตบัณฑิตสาขาต่าง ๆ (ตารางที่ 67) แต่มีข้อที่พึงสังเกตว่า ควรลดปริมาณการผลิตบัณฑิตสาขาศึกษาคำลัทธิให้น้อยลงด้วยเหตุผลที่กล่าวแล้ว แต่ควรเน้นการผลิตบัณฑิตหรือบุคลากรทางสาขาแพทย์ สาธารณสุข เกษตรกรรมและวิศวกรรมแทน และปัจจุบันได้มีการค้นพบทรัพยากรธรรมชาติ และนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น ในอนาคตผลิตทางวิศวกรรม ก็จะมีควมจำเป็นต่อการพัฒนา เป็นอย่างมาก

การให้โอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น และการผลิตบัณฑิตให้ตรงกับความต้องการของภาคโดยไม่ซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งการสร้างสิ่งจูงใจด้วยการกำหนดโควตานักเรียนที่ไ้สิทธิ์มากขึ้น การให้สิทธิ์พิเศษต่าง ๆ ตลอดจนหาวิธีการในการสร้างแหล่งงานในภูมิภาคนี้ และการกำหนดค้อยูกพันบางประการ จะทำให้บัณฑิตทำงานอยู่ในภาคมากขึ้น

(3) การเป็นศูนย์วิชาการของภาค

ดังที่กล่าวแล้วว่า ปัจจุบันมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้กระทำหน้าที่นี้อยู่แล้ว ทั้งงานบริการทางการค้นคว้า วิจัย และให้บริการชุมชนทางด้านต่าง ๆ ก็ตาม แต่มหาวิทยาลัยควรขยายงานวิจัยให้กว้างขวางขึ้นอีก โดยให้มีการประสานงานการวิจัยร่วมกับสถาบันวิชาการต่าง ๆ ในภาคนี้และภาคอื่นมากขึ้น เพื่อเป็นการกระจายงานทางด้านนี้และดำเนินงานวิจัยสอดคล้องกับการพัฒนาภาค เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวกับพื้นที่ยากจนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 เป็นต้น สำหรับงานบริการทางสาธารณสุข นอกจากการออกไปปฏิบัติงานในท้องที่เป็นครั้งคราวตั้งที่ดำเนินงานอยู่ ในอนาคตอาจมีการกำหนดให้

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สรุปผลการพัฒนาการศึกษา 8 ปี แผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ในแผนพัฒนาการศึกษา ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา, 2524), หน้า 3.

กระทำอย่างถาวรในท้องที่ เช่น กำหนดให้มีผู้นำนามีย่อยตามที่ตั้งต่าง ๆ โดยให้ผลิตได้
ไปฝึกงานเป็นประจำ และมีการประสานงานกับงานด้านอนามัย สาธารณสุขของราชการ
หรือเอกชนที่มีอยู่เดิม ทั้งนี้เพื่อเป็นการบริการให้แก่ประชาชนท้องถิ่นอย่างทั่วถึง

5.2.2 ความสัมพันธ์และผลต่อการขยายตัวของ เมืองขอนแก่น

(1) สัดส่วนเตรียมบริเวณให้บริการแก่เมือง

เนื่องจากปรากฏว่า มีการติดต่อพึ่งพาอาศัยกันระหว่างมหาวิทยาลัย
และเมือง ซึ่ง เมืองพึ่งมหาวิทยาลัยในฐานะเป็นแหล่งงาน สถาบันวิชาการ การบริการทาง
การแพทย์ การศึกษา การพักผ่อน และขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยก็ได้รับสาธารณูปโภค
บริการสาธารณะ แรงงาน ตลอดจนที่พักอาศัยจากเมือง ในอนาคตเมืองจะพึ่งมหาวิทยาลัย
มากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะเมื่อขยายการให้บริการทางการแพทย์มากขึ้น ดังนั้นมหาวิทยาลัยควร
เตรียมบริเวณเพื่อการบริการดังกล่าว ซึ่งได้แก่บริเวณ 2 แห่ง คือ ทางด้านศรีฐาน และ
ทางด้านถนนมิตรภาพ โดยทางด้านศรีฐาน เป็นการให้บริการทางการศึกษา วิชาการ
ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ซึ่งในผังแม่บทมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้เสนอให้ใช้บริเวณคณะศึกษา-
ศาสตร์เป็นศูนย์วัฒนธรรมอีสาน ส่วนทางด้านถนนมิตรภาพจะเป็นการให้บริการทางการ
แพทย์ และสาธารณสุข การจัดแบ่งการให้บริการออกเป็น 2 บริเวณนี้จะเห็นผลดีในการ
บรรเทาการจราจรที่ติดต่อรหว่างเมืองและมหาวิทยาลัย

(2) สัดส่วนผังการใช้ที่ดิน

จากการติดต่อพึ่งพาดังในข้อ (1) ซึ่งมีผลต่อปริมาณการจราจรที่
ผ่านเข้าออกทั้ง 3 ประตู การขยายการบริการทางการแพทย์ในอนาคต และแนวโน้มของ
การขยายตัวของ เมืองขอนแก่นทางด้านทิศเหนือในแนวถนนมิตรภาพและถนนมลิวัลย์ดังกล่าว
แล้ว ควรมีการเตรียมการป้องกันการเจริญเติบโตในลักษณะของ Corridor ไม่ให้เติบโต

เป็น ribbon development ซึ่งจะเป็นปัญหาแก่เมือง ทั้งราคาที่ดิน และการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ฉะนั้น ในผังเมืองขอนแก่น ควรกำหนดให้เมืองมีหลายศูนย์กลาง โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางหนึ่งที่อยู่ในรูปแบบของชุมชนที่พึ่งตนเองได้ (self-contained)

5.2.3 ข้อสังเกต : ใช้มหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยนำในการพัฒนาเมือง

จากการศึกษา มีข้อสังเกตว่ามหาวิทยาลัยภูมิภาคมีผลทั้งในระดับภาคและเมือง กล่าวคือ ในระดับภาคเป็นผลทางด้านพัฒนาวิชาการ การศึกษาและสังคม ซึ่งไม่สามารถบ่งชี้ทางกายภาพได้ แต่ในระดับเมืองนั้น จากการที่มีการเดินทางติดต่อระหว่างมหาวิทยาลัยและเมือง ทำให้เกิดความสัมพันธ์ซึ่งส่งผลไปถึงการขยายตัวเมืองได้ ฉะนั้นจึงอาจใช้มหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยนำอย่างหนึ่งที่จะเป็นแรงผลักดันให้เมืองเติบโตเป็นชุมชนที่สมบูรณ์แบบได้ และนอกเหนือจากการพึ่งพาในรูปแบบปกติธรรมดาแล้ว อาจจัดให้มีกิจกรรมพิเศษที่ดึงดูดบุคคลภายนอกจังหวัดเข้ามาในมหาวิทยาลัยและใช้ความสะอาดภายในเมือง อาทิ การจัดสัมมนาวิชาการระดับประเทศ เป็นต้น

5.2.4 ข้อสังเกต : รูปแบบของมหาวิทยาลัยภูมิภาค

เนื่องจากมหาวิทยาลัยขอนแก่นเป็นมหาวิทยาลัยภูมิภาคที่ตั้งอยู่ในเมืองใหญ่ที่เป็นเมืองหลัก เมืองศูนย์กลางทางด้านต่าง ๆ ซึ่งมีแนวโน้มว่าเมืองจะโตขึ้นอีกมาก และจากการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยกับเมืองมีความสัมพันธ์กัน โดยจะส่งผลไปถึงการขยายตัวของเมืองและปัญหาการใช้ที่ดิน ในอนาคตเมืองขอนแก่นอาจมีสภาพคล้ายกรุงเทพมหานคร ปัจจุบัน ซึ่งเป็นเมืองศูนย์กลางทางด้านต่าง ๆ เช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงมีข้อควรสังเกตว่า ไม่ควรตั้งมหาวิทยาลัยภูมิภาคในเมืองที่เป็นเมืองใหญ่และเป็นศูนย์กลางต่าง ๆ อยู่แล้ว การเลือกที่ตั้งมหาวิทยาลัยควรศึกษาถึงการจัดระบบชุมชน และความสำคัญของเมืองที่จะใช้เป็นที่ตั้งมหาวิทยาลัยเสียก่อน มหาวิทยาลัยภูมิภาคควรตั้งอยู่ในเมืองที่เป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรม โดยเน้นให้อยู่ในลักษณะของเมืองมหาวิทยาลัยอย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ความเป็นจริงในประเทศกำลังพัฒนา การเลือกที่ตั้ง มหาวิทยาลัยในลักษณะที่กล่าวมาอาจกระทำไม่ได้ ฉะนั้นเมื่อมีความจำเป็น ก็ควรจะได้มีการศึกษาและวางแผนเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ตลอดจนปัญหาที่จะตามมาด้วย

5.2.5 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยที่ควรศึกษาต่อไป

(ก) จากความสัมพันธ์ดังกล่าว ควรมีการศึกษาถึงผลกระทบทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมต่อชุมชนเมือง โดยการวัดผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษา ด้วยการพิจารณา ถึงค่าใช้จ่ายทางด้านต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยเข้าไปเกี่ยวข้องในชุมชน รวมทั้งการใช้จ่าย ของนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรประเภทอื่น ตลอดจนแยกผู้เยี่ยมชมเรียน ส่วนทางด้านสังคม ได้แก่ การประเมินผลงานในด้านบริการแก่สังคมของมหาวิทยาลัย และการเปลี่ยนแปลงของสังคมอันเนื่องมาจากการอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐาน การเข้ามาศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ มหาวิทยาลัย

(ข) ควรมีการศึกษาถึงบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยภูมิภาคต่าง ๆ ในเรื่อง เกี่ยวกับปัญหาการทำงาน ว่ามีความสอดคล้องกับสังคมของภูมิภาคเพียงใดด้วย

ตารางที่ 66 ความต้องการกำลังคนในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 5 เทียบ กับประมาณการผู้สำเร็จการศึกษา จำแนกตามสาขา

หน่วย : คน

สาขา	ความต้องการ เพิ่มเติม	อุปทานเพิ่มเติม	ความแตกต่าง + อุปทานเกินความต้องการ - อุปทานไม่พอความต้องการ
แพทย์	3,600	3,166	- 434
เภสัชกร	1,320	1,643	+ 323
ทันตแพทย์	725	1,045	+ 320
การเกษตร (ระดับ ป.ตรี)	6,260	9,382	+ 3,122
ครู/อาจารย์ (ระดับ ป.ตรี)	45,135	76,824	+31,689
ครูระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	74,307	78,598	+ 4,291
วิศวกร	9,454	10,635	+ 1,181
นักวิทยาศาสตร์	6,207	8,523	+ 2,316

ที่มา : กองวางแผนประชากรและกำลังคน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การประมาณการข้อมูล กำลังแรงงาน การมีงานทำ การว่างงาน และความต้องการกำลังคน 2525-2529 หน้า 27

ตารางที่ 67 การคาดประมาณจำนวนนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม พ.ศ. 2525-2529 จำแนกตามคณะ

สถาบัน / คณะ	พ.ศ. 2525		พ.ศ. 2526		พ.ศ. 2527		พ.ศ. 2528		พ.ศ. 2529		รวม	
	นักศึกษา	ผู้สำเร็จ	นักศึกษา	ผู้สำเร็จ	นักศึกษา	ผู้สำเร็จ	นักศึกษา	ผู้สำเร็จ	นักศึกษา	ผู้สำเร็จ	นักศึกษา	ผู้สำเร็จ
มหาวิทยาลัยขอนแก่น												
เกษตรศาสตร์	703	163	720	180	750	180	780	180	810	180	3,763	883
วิศวกรรมศาสตร์	895	215	930	220	960	220	1,000	240	1,020	250	4,805	1,145
พยาบาล (ต่ำกว่าปริญญาตรี)	90	30	120	30	120	60	120	60	120	60	570	240
พยาบาลปริญญาตรี (วทบ.)	459	99	490	120	490	120	490	120	490	120	2,419	579
พยาบาลปริญญาตรี (ศศบ.)	100	50	90	50	80	40	80	40	40	40	390	220
ศึกษาศาสตร์	1,056	266	1,191	280	1,324	380	1,379	390	1,436	411	6,386	1,727
แพทยศาสตร์	432	63	453	61	492	76	536	76	580	76	2,493	352
วิทยาศาสตร์	566	121	618	135	663	150	700	160	739	173	3,286	739
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	225	30	265	65	275	65	290	65	310	70	1,365	295
เทคนิคการแพทย์	135	19	176	30	212	30	256	56	278	60	1,057	195
สาธารณสุข	90	-	120	30	140	30	160	30	180	30	710	120
ทันตแพทย์	90	-	120	30	138	30	156	30	174	30	678	120
เภสัชศาสตร์	60	-	90	-	120	-	150	-	150	30	570	30
สถาปัตยกรรมศาสตร์ (ต่ำกว่าปริญญาตรี)	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	20	-
สถาปัตยกรรมศาสตร์ ปริญญาตรี	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	20	-
เทคโนโลยี	40	-	100	-	160	-	230	40	260	60	790	100
สัตวแพทย์ (โครงการสำรอง)	-	-	-	-	30	-	60	-	90	-	180	-
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ												
สังคมศาสตร์					ให้บริการ	ไม่มีนักศึกษา						
มนุษยศาสตร์					ให้บริการ	ไม่มีนักศึกษา						
วิทยาศาสตร์					ให้บริการ	ไม่มีนักศึกษา						
ศึกษาศาสตร์ (ปริญญาตรี)	1,385	505	1,385	510	1,360	485	1,360	465	1,380	475	6,870	2,440
ศึกษาศาสตร์ (ปริญญาโท)	55	20	70	35	90	35	110	55	110	55	435	200

ที่มา : ทบวงมหาวิทยาลัย การคาดคะเนจำนวนนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา และจำนวนนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529)

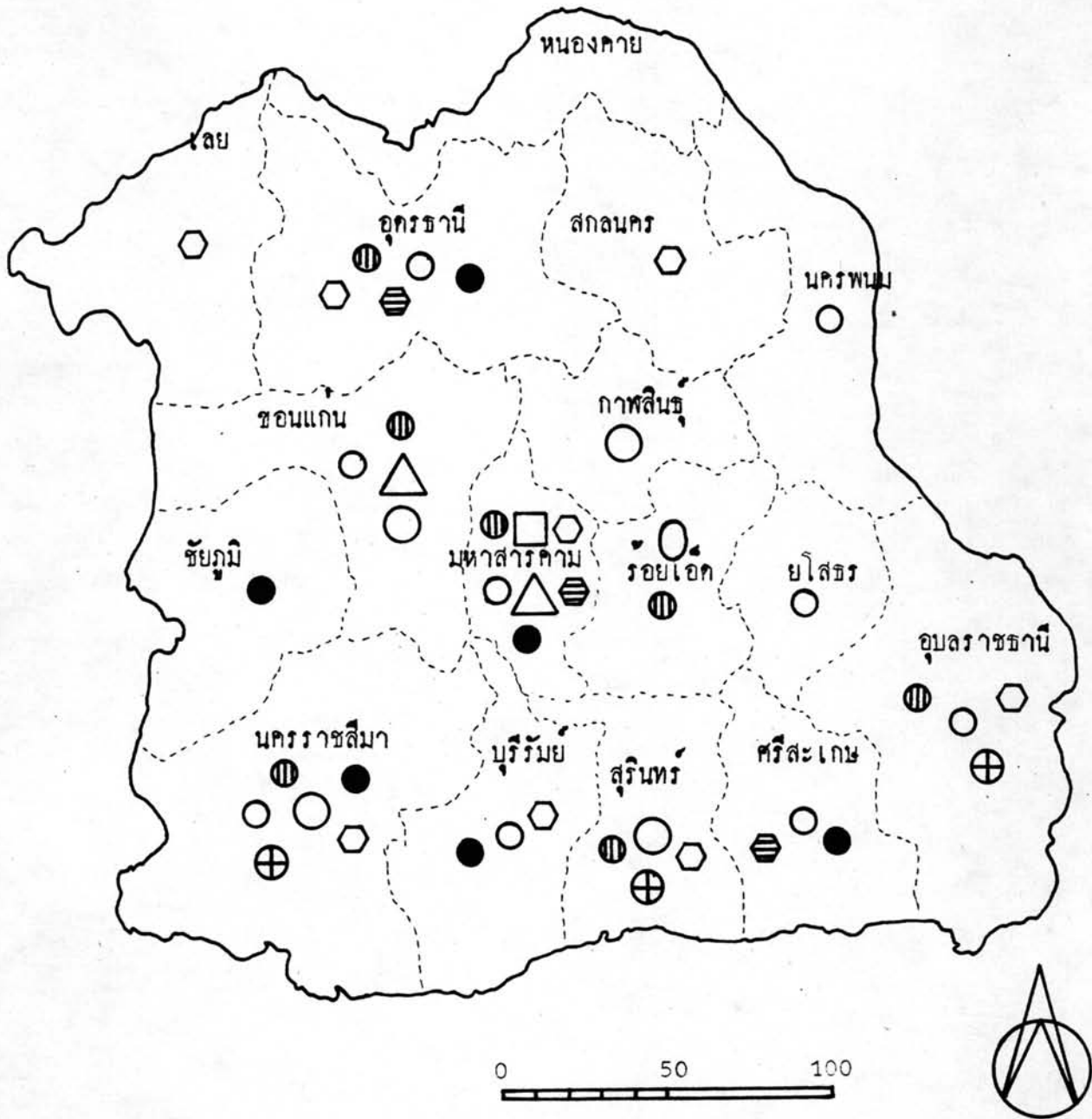
ตารางที่ 68 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของผู้สำเร็จการศึกษาฝึกหัดครู ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีของประเทศ และผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านศึกษาคำล่ำตรจากมหาวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500-2521 จำแนกตามสังกัด

สังกัด/สถาบัน/ระดับ	จำนวน	ร้อยละของประเทศ	หมายเหตุ
ประเทศ	590,029	100.0	
ปริญญาตรี	81,136	13.75	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	508,893	86.25	
กระทรวงศึกษาธิการ ¹	515,937	87.44	
ปริญญาตรี	7,044	1.19	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	508,893	86.25	
ทบวงมหาวิทยาลัย	74,092	12.56	
ปริญญาตรี	74,092	12.56	
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	685	0.12	0.92 ร้อยละของทบวงมหาวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-วิทยาเขตมหาสารคาม	5,035	0.85	6.80 ร้อยละของทบวงมหาวิทยาลัย

หมายเหตุ. ¹วิทยาลัยครู วิทยาลัยพลศึกษา วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์

วิทยาลัยอาชีวศึกษา ระดับ ปม.ช. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ระดับ ปม.ปม.วล.

ที่มา : ฝ่ายการฝึกหัดครู กองแผนงานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

△	มหาวิทยาลัย	●	วิทยาลัยเกษตรกรรม
□	วิทยาลัยเอกชน	⬡	วิทยาลัยครู
○	วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา	⬢	วิทยาลัยพลศึกษา
○	วิทยาลัยเทคนิค	⊕	วิทยาลัยพยาบาล
⊖	วิทยาลัยอาชีวศึกษา	○	วิทยาลัยนาฏศิลป์

สถาบันอุดมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2524

<u>สถาบัน</u>	<u>ชื่อ</u>	<u>ที่ตั้ง</u>	
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ขอนแก่น	
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ- วิทยาเขตมหาสารคาม	มหาสารคาม	
	วิทยาลัยเอกชน	วิทยาลัยคณาจารย์	มหาสารคาม
วิทยาลัยของรัฐ	<u>วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา 4 แห่ง</u>		
	วิทยาเขตเกษตรกรรมสุรินทร์	สุรินทร์	
	วิทยาเขตเกษตรกรรมกาฬสินธุ์	กาฬสินธุ์	
	วิทยาเขตเทคนิคขอนแก่น	ขอนแก่น	
	วิทยาเขตเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา	
	<u>วิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษา 16 แห่ง</u>		
	วิทยาลัยเทคนิค 9 แห่ง	ขอนแก่น มหาสารคาม นครพนม	
		นครราชสีมา ยโสธร ศรีสะเกษ	
		บุรีรัมย์ อุบลราชธานี อุดรธานี	
	วิทยาลัยอาชีวศึกษา 7 แห่ง	ขอนแก่น มหาสารคาม นครราชสีมา	
		ร้อยเอ็ด สุรินทร์ อุบลราชธานี อุดรธานี	
	<u>วิทยาลัยเกษตรกรรม 6 แห่ง</u>	นครราชสีมา ยโสธร ศรีสะเกษ	
		อุดรธานี บุรีรัมย์ มหาสารคาม	
	<u>วิทยาลัยครู 8 แห่ง</u>	บุรีรัมย์ เลย มหาสารคาม นครราชสีมา	
		สกลนคร สุรินทร์ อุบลราชธานี อุดรธานี	
	<u>วิทยาลัยพลศึกษา 3 แห่ง</u>	มหาสารคาม ศรีสะเกษ อุดรธานี	
<u>วิทยาลัยพยาบาล 3 แห่ง</u>	นครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์		
<u>วิทยาลัยนาฏศิลป์ 1 แห่ง</u>	ร้อยเอ็ด		

- ที่มา : 1. รายงานวิจัยเรื่องระบบอุดมศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักงานนายกรัฐมนตรี (โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ; 2522) ภาคผนวก 2
หน้า 197-203.
2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ราคาที่ดินในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น
ตัวกั้นที่

ตัวกั้นที่	ราคาต่อไร่ (บาท)
1	2,400,000
2	2,000,000
3	1,800,000
4	1,600,000
5	1,200,000
6	1,000,000
7	600,000
8	500,000
9	400,000
10	350,000
11	300,000
12	250,000
13	240,000
14	200,000
15	160,000
16	100,000
17	80,000
18	75,000
19	30,000

สำนักงานที่ดินจังหวัดขอนแก่น กำหนดเมื่อ 6 ธค. 2521
• ที่ดินที่ไม่ติดถนนขอบ

